

סודות הבארוק האוסטרי

פגישה עם הרכב אורח מאוסטריה לא
שיכנעה שמדובר במכמנים שמשפט
ההיסטוריה שפט אותם בחומרה מעוותת

חני חיטרון

מוטו, מלחין לא-אוסטרי אלא
צרפתי, בן אותה תקופה.

מלבד השאלה ה"אוסטרית"
שהציב, נתח הקונצרט ששמעתי
מעלה את התהייה הלא-חדשה
בדבר הגומחה הנכונה לאירועים
הקלאסיים של פסטיבל ישראל.
הפסטיבל פועל כיום בתנאי תח-
רות, בארץ עתירת קונצרטים,
והשאלה היא על מה לשים את
הכסף. אולי הגיוני לשים הכל על
קונצרט אחד ובו יצירה גדולה
שאינה מבוצעת כרגיל על הבמות
כאן, עם תזמורת אורחת משובחת
ועם ומרים סולנים משובחים יקרים
(למשל ביצוע אופרה ארוכה של
הנדל?). מנהלי הפסטיבל בחרו
הפעם מתכונת אחרת. עיקרה:
שלושה קונצרטים קאמריים לא
שגרתיים. שמענו עד כה רק קונצ-
רט אחד מן השלושה, והוא אכן לא
היה שגרתי אבל הצטייר בעיקר
כאקדמי.

פרט לא שולי: התוכנייה
שחולקה לקהל (חינם אמנם)
אינה ברמה מינימלית מתבקשת.
יש בה שגיאות הגהה ומעקשי
תרגום, אין מידע שיכול לקרב

ה אומרים לנו השמות רר-
מאנוס וייכליין, בנדיקט
אאופשנייטר, יוהן וילס-
מאיר – מלחינים אוסטרים מסוף
המאה ה-17? סביר להעריך שבש-
כיל רוב חובבי הבארוק אין אלה
שמות ידועים, השאלה היא אם
אלמוניותם מוצדקת. במבט אמנר-
תי, אוסטריה היא מלה נרדפת
למוזיקה – שמות כמו היידן, מוצ-
רט ושוברט. איך היא המוזיקה
האוסטרית שקדמה לצמרת, האם
מלחינים אוסטרים בארוקיים מצי-
בים חלופה שקולה ולו במידת מה
לבני זמנם הגרמנים (באך וטלמאן
כמוכן, או שיץ לפני כן), האם כדאי
להכיר יוצרים אוסטרים אלה, לפי
יצירות שלהם שבוצעו עתה לרא-
שונה בארץ? ספק רב.

מוזיקה מאת שלושת המלחי-
נים הבארוקים הנ"ל, ואחרים,
פתחה שלושם בצהריים את אירועי
המוזיקה הקלאסית של פסטיבל
ישראל. זה היה קונצרט של אנס-
מבל אורח ושמו "ארס אנטיקוהה",
שנוסד באוסטריה ב-1989. חברי

"ארס אנטיקוה". הכנר לצבור יודע את מלאכתו צילום: מירי שמיר

אל התוכן. אף מלה על היצירות, רק על המלחינים, כדי להבליט שמוזיקאים אלה היו נחשבים למדי בזמנם. בעיקר תמוה שלא נכתב כלל שהיצירה שנבחרה לעמוד במרכז החלק הראשון, מאת וילסמאיר, אינה כתובה להי רכב נגנים אלא היא מעין פרטי-טה (ארכנית מייגעת, לטעמי) לכינור סולו. מה עוד? כן, היה אפשר להתרשם שגונאר לצבור הוא כנר שידוע היטב את מלאכתו. תו. אז מה.

פתיחת אירועי המוזיקה הקלאסית בפסטיבל ישראל: אנסמבל "ארס אנטיקוה" מאוסטריה. אולם הנרי קראון בירושלים, 2.6

הקבוצה שהופיעו הם חמישה קשתנים (שלוש מהם נשים), נגן לאוטה, נגן עוגב וצימבלו. בראשם מנגן מייסד הקבוצה, הכנר הגרמני גונאר לצבור (Letzbor). באקוס-טיקה המגבירנית האופיינית של אולם הנרי קראון בתיאטרון ירושלים הצליל של התלכיד התקבל כגדול ומרשים.

אבל, במיוחד בקשר לקונצרט זה: צליל כשלעצמו אינו תוכן של ממש. לצערי לא יכולתי להאזין לאירוע כולו, ההתרשמות שלהלן חלקית ומבוססת על החצי הראשון בו (מדגם משמעותי בהחלט). חלק זה, יש לציין לא בדרך אגב, נחתם משום מה ביצירה קצרצרה אקס-טרורטית שובת אוזן מאת שארל